

У "новим Мрдићевим законима", тј. нацрту који је сачињен након што су стигле препоруке Венецијанске комисије, само је једна препорука заиста усвојена, док су све друге привид - а поједине нуде чак и гора решења, сматра председник Синдиката судске власти Немања Ђурић. Наводи да ће Венецијанска комисија то прозрети и поновити своја пређашња јасна упутства. Прама његовом мишљењу, једино питање које остаје је хоће ли Србија бити спремна да се и трећи пут брука на међународном нивоу.

Nemanja Đurić
PRESEDNIK SINDIKATA SUDSKE VLASTI

Венецијанска комисија је поводом измена правосудних, такозваних "Мрдићевих закона", послала девет препорука.

Немања Ђурић, председник Синдиката судске власти, истиче да је у потпуности примењена смо једна (друга по реду).

Објаснио је: "Главни јавни тужилац је могао да казни непослушног тужиоца, тако што ће га, на пример, померити у неко друго одељење. Однедавно постоји механизам којим тај тужилац може да се жали на такву одлуку. О том би приговору одлучивао Високи савет тужилаштва. Међутим, у 'Мрдићевим законима' су одлуку о тим приговорима вратили у хијерархију - значи да виши јавни тужилац одлучује о таквим приговорима. Венецијанска комисија је предложила да се одлука врати колективном телу. И то се испунило."

Што се осталих препорука тиче, Ђурић каже - нешто или није применено, нешто је делимично применено, а нешто је чак и горе.

"Гори је тај део око закључивања међународних споразума о међународној правној помоћи, које је до Мрдићевих закона Врховно јавно тужилаштво закључивало самостално. Тако смо добили сарадњу са Еуројуст-ом", објаснио је.

Инцијални "Мрдићеве закони" су међутим, додаје Ђурић, подразумевали су да било какво закључивање споразума или међународне правне сарадње мора да иде преко Министарства правде.

"Струка се одмах успротивила - јер шта би било да је, нпр, министар правде окривљен у неком међународном предмету? Венецијанска комисија је рекла да то не долази у обзир, већ да само Министарство може да буде обавештено о појединим питањима", рекао је он.

Међутим, у новом облику "Мрдићевих закона", према Ђурићевом мишљењу, донето је још горе решење.

"Сад се уопште не спомиње закључивање споразума, већ закључивање протокола - дакле, степен ниже. Уопште се не користи реч споразум. Моје је мишљење да у Србији постоји једна шапа која је стављена на полицију, док у акцијама које се раде на међународним рангу нема те шапе. Ми никад не знамо шта може да стигне из нпр. Еуројуст-а. Видели смо да су Ску преписке направиле велику пометњу у Црној Гори. То је тај страх, али не знам зашто би га извршна власт имала, уместо да жели да се процесуира што више таквих крупних предмета, у којима постоји и елемент међународног криминала", казао је он.

Синдикат судске власти дао је своје препоруке, међу којима је прва она која се односи на враћање нехијерархијског система одлучивања о приговорима на обавезна упутства.

"Обавезно упутство је наредба коју виши јавни тужилац даје нижем јавном тужиоцу - "уради тако и тако", слагао се тужилац са тим или не. Однедавно смо такође имали могућност приговора на такву наредбу. О том приговору је одлучивала комисија Високог савета тужилаштва. 'Мрдићеве закони' су избрисали комисију и вратили приговор у хијерархију. Дакле, о приговору би одлучивао нпр. главни јавни тужилац Апелационог суда. Проблем је у томе што виши јавни тужилац најчешће договара неке акције са апелационим јавним тужиоцем", објаснио је он.

Када је Венецијанска комисија рекла да се хијерархија уклони, Влада и министар правде су направили привид усвајања те препоруке, каже Ђурић.

"Вратили су комисију, али за чланове то комисије прописали хијерархију. Дакле, опет се све враћа на хијерархију. Да ли неко мисли да не само струка, већ и чланови Венецијанске комисије то неће прозрети?", пита он.

ТОК - Надстрешница, Коњух, Генералштаб

Ђурић је сагласан са мишљењем да је суштина "Мрдићевих закона" остала иста, а да су осам од девет препорука само привидно усвојене.

"Цела струка и невладин сектор је сматрао да су Мрдићеве закони били уведени због случајева 'Генералштаба' и 'надстрешница', тј. не би ли се ти случајеви на неки начин спутали у даљем процесуирању", казао је.

Упитан о одредбама које су се тичале Тужилаштва за организовани криминал (и упућивања тужилаца), Ђурић каже да су два тужиоца враћена на предмете у ТОК, али да ниједан закон не може да пропише "нека се Ирена Бјелош (и Александар Барац)

врате на предмете".

"Ми ипак сада имамо контекст који можемо да објаснимо Венецијанском комисији - а то је да у Високом савету тужилаштва седи министар правде. Министар је, током образлагања те тачке дневног реда, заговарао све време да се та препорука не примени. Када је требало да дигне руку за враћање ове тужитељке и тужиоца, није дигао руку. Тако да је извршна власт опет утицала да се та два преостала тужиоца не врате на случајеве 'Коњух' и 'надстрешница'", навео је он.

Ђурић сматра да је, између осталог, циљ свега овога био да се нанесе штета врховној јавној тужитељки Загорки Доловац, која је на неки начин дозволила да то посебно одељење ради предмете 'надстрешница', 'Генералштаб', 'Коњух'... Зато се враћа хијерархија. Неко би мислио да је Загорка Доловац на врху хијерархије, али није тако, јер се овим изменама стриктно дају овлашћења вишем јавном тужиоцу - не врховном, већ вишем", казао је он.

"Шминкање" и за судије

Када је реч о судству, и ту су препоруке привидно усвојене, сматра Немања Ђурић.

"Након уставних измена 2023. ми смо имали само један мандат - и то је оцењено као одлично (и од стране струке, и Венецијанске комисије), јер судије онда неће користити први мандат да би стварали себи кредит за други. 'Мрдићеве закони' су дали други мандат. У новом нацрту 'Мрдићевих закона' други мандат је укинут - али постоји могућност другог мандата, у случају да је тај председник суда оцењен највишем оценом и да му је подршку дало више од пола судија суда у коме суди", објаснио је.

Венецијанска комисија је рекла "немојте давати други мандат, осим у изузетним околностима", објаснио је.

"А да ли је изузетна околност, уколико знамо да су сви председници свих судова у Србији оцењени највишем, највишем оценом? Сви ће заслужити други мандат", пита он.

"Венецијанска комисија ће их прозрети"

Нови нацрт 'Мрдићевих закона' је израђен, послат је у Скупштину и онда би требало да буде прослеђен Венецијанској комисији.

Синдикат судске власти је, каже Ђурић, Комисији већ послао своје виђење овог новог нацрта.

Упитан шта мисли да ће бити одговор Венецијанске комисије, сматра да ће она само поновити своја пређашња јасна и прецизна упутства.

"Они ће, наравно, прозрети. Имаће састанке и са нама, и са остатком цивилног сектора, и ми ћемо им објаснити да су ово привидне примене, осим те друге тачке. И онда ћемо видети колико је пута Србија спремна да се понижава пред тим европским институцијама", навео је он.

Иницијални "Мрдићеве закони" су, истиче, били "брука за правосуђе, и брука за Србију на међународном нивоу".

"То више није брука само за домаћу јавност и струку, већ и интернационално. Мислим да ће Венецијанска комисија брзо да одговори и понови виђења која је дала у првом мишљењу. Било би неозбиљно да Србија онда тражи трећу срећу", закључио је он.

(Н1)